

Statens forurensningstilsyn

postmottak@sft.no

21.02.2008

Kommentarer fra Framtiden i våre hender til:

Utkast til rapporteringssystem for biodrivstoff

Framtiden i våre hender viser til høringsbrev om forslag til rapporteringssystem for biodrivstoff. Vi takker for invitasjonen til å kommentere på denne viktige saken og oversender herved våre innspill.

Vi minner om hovedpunktene i vår høringsuttalelse av 7.2.2008, til det foreslåtte omsetningspåbudet:

1. Klimagassreduksjoner er formålet. Uten sannsynliggjorte utslippsreduksjoner har påbudet ingen hensikt.
2. Påbudet må ikke avlede oppmerksomheten fra det viktigste: Å redusere transportens energiforbruk.
3. Prisstigningen på jordbruksvarer kan true matvaresikkerheten og forårsake sosial uro i fattige land.
4. Biosfæren er allerede svært hardt belastet. Det tilsier kun begrensede mengder biodrivstoff – og at avfallsressurser må prioriteres blant disse.

I samme høringsuttalelse ba vi om miljømessig bærekraftssertifisering, livssyklusbasert klimagassregnskap og sosiale bærekraftsstandarder – og at sistnevnte også inkluderte spørsmålet om matvaresikkerhet.

Om rapporteringssystemet og dets forhold til omsetningspåbudet

Vi mener SFTs arbeidsgruppe og deres konsulenter har gjort et godt og nyttig arbeid med utarbeidelse av forslaget til rapporteringssystem. Det er også en prisverdig åpenhet i høringsmaterialet. Dette har gjort det mulig for oss å få bedre innsikt i hvordan omsetningspåbudet kan komme til å fungere.

SFTs høringsbrev av 21.1.2008 sier at "Rapporteringssystemet for biodrivstoff bør i størst mulig grad baseres på helhetlige livsløpsanalyser." Framtiden i våre hender er enig i dette, og konkluderer med følgende:

Det foreslåtte rapporteringssystemet er en første start, som gjør det mulig å gjennomføre et delvis omsetningspåbud allerede fra 2008 for biodrivstoff av et begrenset antall råvarer. Spesifikt gjelder dette flytende og gassformig biodrivstoff laget av avfallsressurser, som slakteriavfall, kloakkslam, matavfall og annet våtorganisk avfall, deponigass og visse typer biprodukter fra jordbruket – forutsatt at dette ikke gir negative effekter for matsikkerhet eller klimagassutslipp. Framtiden i våre hender ønsker for øvrig at regjeringen innfører et kildesorterings**påbud** for våtorganisk avfall og annet organisk avfall, ikke bare et deponerings**forbud**, for å øke tilgangen på slike avfallsressurser – blant annet til biodrivstoffproduksjon.

Alle typer biodrivstoff basert på tradisjonelle jordbruksprodukter – og i særdeleshet de som baseres på mat – må inntil videre ekskluderes fra omsetningspåbudet, og et moratorium innføres for alt biodrivstoff fra jord som er omdisponert fra skog, beitemark og utmark til jordbruksjord etter 2006. Det samme gjelder etablering av energivekster på eksisterende jordbruksjord eller beitemark. Dette inntil man har fått på plass et nyttig og fullverdig rapporterings- og godkjenningsystem, mer i tråd med det som anføres her i vår høringsuttalelse.

Lykkes man ikke under disse forutsetningene ikke med å oppfylle det foreslåtte kravet om to volumprosent biodrivstoff i 2008 og fem volumprosent i 2009, må regjeringen revidere prosentkravet, istedenfor å godta utilstrekkelige krav til rapportering, miljømessig og sosial bærekraft.

Vi begrunner dette standpunktet nedenfor med kommentarer til rapporteringssystemet, som for øvrig også gjelder om myndighetene skulle velge å gjennomføre omsetningspåbudet i tråd med høringsutkastet av 7.11.2007.

Ikke mulig å vite klimagevinst fra jordbruksbasert drivstoff

For biodrivstoff som stammer fra jordbruksprodukt, vil det ikke være mulig på basis av det foreslåtte rapporteringssystemet å vite *om* en gitt "batch" av drivstoffet bidrar til reduserte klimagassutslipp, eventuelt *hvor mye* – eller om den tvert imot gir *større* utslipp enn fossilt drivstoff.

Framtiden
i våre hender

Fredensborgveien 24 G, N-0177 OSLO telefon +47 22 03 31 50 telefaks +47 22 03 31 51
www.framtiden.no post@framtiden.no organisasjonsnummer 970 221 115

Dette skyldes primært to forhold:

1. Vi ser at det *ikke* er foreslått krav om å rapportere utslipp knyttet til arealbruksendringer / karbonbalanse i jordsmonn (LULUCF¹), og at denne situasjonen vil vedvare den første tiden – kanskje i flere år. Eksisterende kunnskap om utslippseffekter av omdisponering av skog, beitemark og utmark til jordbruksjord, viser at dette gir til dels betydelige klimagassutslipp. Rapporteres ikke disse, vil det kunne gi utslippstall som er alt for lave i forhold til de totale utslippsmengdene fra produksjonen av biodrivstoffet. Dette selv om det foreslåtte opplegget for beregning av non-LULUCF utslippene isolert sett ser ut som en bra start. Kravet om rapportering av type landareal peker ut veien, og gir et slags hint om hvor det er store LULUCF-utslipp, men gir altså ingen svar på hvorvidt den enkelte last med biodrivstoff faktisk har en positiv klimaeffekt, slik systemet er foreslått i dag.
2. Det legges heller ikke opp til at det skal beregnes klimagassutslipp som følge av andreordens effekter (forskyvningseffekter). Det er med andre ord ingen krav om å vurdere i hvilken grad omdisponering av jordbruksprodukter eller jordbruksjord fra mat/dyrefôr/annet til biodrivstoff i sin tur vil føre til *annen* omdisponering av jord som gir klimaeffekter. Eksempelvis er det ingen krav til å vurdere hvorvidt omdisponering av eksisterende rapsåkre fra matoljeproduksjon til biodrivstoff fører til opp-pløying av beitemark til annen matoljeproduksjon andre steder. Et annet eksempel er vurdering av hvorvidt tilplanting av beitemarker med sukkerrør til bioetanolproduksjon i Brasil resulterer i økt rydding av skog til beitemark andre steder - i eller utenfor landet. I den grad slike forskyvningseffekter forekommer – og det er meget sannsynlig at de gjør – vil det også kunne resultere i meget store LULUCF-utslipp. Disse utslippene vil heller ikke inkluderes i klimagassregnskapet, slik forslaget er utformet nå.

Ikke mulig å vite om biodrivstoffet fører til sult eller på annen måte truer matvaresikkerheten

SFTs reviderte konsekvensutredning om biodrivstoff problematiserer emnet matvaresikkerhet. Denne utfordringen må utkrystalliseres i relevante krav i rapporteringssystemet. Metastandarden det henvises til som benchmark for de ulike formene bærekraftssertifisering (inkludert sosial bærekraft) inneholder *ingen* punkter om matsikkerhet – verken globalt, nasjonalt eller lokalt. Det 53 sider lange forslaget til rapporteringssystem inneholder faktisk ikke ordet "mat" - eller krav om rapportering i forhold til dette temaet i det hele tatt.

Her er det nok å henvise til eksempler på helt elementære former for retningslinjer for innkjøp av jordbruksprodukter – eksempelvis *Etiske retningslinjer for felleskjøpenes handel med råvarer til kraftfôrproduksjon* punkt 3, som lyder: "Felleskjøpene skal ikke handle kraftfôrråvarer som er egnet til bruk direkte til menneskemat fra land eller regioner som er rammet av hungersnød."²

Rapporteringssystemet *må* inneholde krav om rapportering av effekter på global, nasjonal og lokal matforsyning, med indikatorer som matvarepriser og priser på innsatsfaktorer i matproduksjonen – og en kvalifisert vurdering av hvilken innvirkning disse effektene har på matsikkerheten, da særlig for fattige mennesker i utviklingsland.

Vennlig hilsen

Framtiden i våre hender

Arild Hermstad (sign.)

Daglig leder

Mekonnen Germiso (sign.)

Forskningsleder

¹ LULUCF – Land Use Change, Land Use Change and Forestry

² Vedtatt av styret i Norske felleskjøp 26.06.02